

Ljubljana, 23. marec 2020

PREDLOGI GZS ZA POMOČ GOSPODARSTVU ZARADI KORONAVIRUSA

UKREPI ZA PREŽIVETJE

(odebeljeno top prioriteta)

1. Ukrepi za zagotavljanje finančne stabilnosti in likvidnosti

- a. **Odpis plačila prispevkov in davkov za meseca marec in april, in sicer:**
 - v višini 50% podjetjem, ki so jim upadli prihodki za več kot 10%,
 - v višini 100% podjetjem, ki so jim upadli prihodki za več kot 30%.
- b. **Moratorij za 12 mesecev za plačilo prispevkov in davkov za maj ob hkratni možnosti 5% popusta za takojšnje plačilo.**
- c. **Dokapitalizacija SID v višini 1 mrd € za kreditno intervencijo podjetjem v 2020 ter možnostjo zavarovanja na prvem mestu,**
- d. **Poroštvna shema za terjatve MSP: oblikovanje institucionalne rešitve na ravni države za znižanje kreditnega tveganja in finančne nediscipline pri sekundarnem trgu terjatev z zagotovitvijo likvidnosti in angažiranja zasebnega finančnega sektorja.**
- e. Zamrznitev izvršb za obdobje trajanja izrednih razmer.
- f. Povečanje *de minimisa* na 500.000 €.

2. Ukrepi na področju trga dela:

- a. **Začasen prehod zaposlenih brez čakalne dobe in odpravnine med brezposelne za dobo največ 6 mesecev; osebe dobijo 80% svoje plače (a ne manj, kot je minimalno nadomestilo za čas brezposelnosti); delodajalec se zaveže, da bo najmanj 2/3 iz kvote tako odpuščenih zaposlil nazaj pod enakimi pogoji najkasneje v 6 mesecih.**
- b. **Uvedba čakanja na delo doma za največ 4 mesece – zaposleni dobivajo 80% plače, od česar delodajalec krije 20%, država pa 80%; zaposleni se je tekom čakanja na poziv delodajalca dolžan vrniti na delo za manjši obseg ur, vendar ne več kot 16 ur na teden.**
- c. **Skrajšanje delovnega časa za do 16 ur – podjetja dobijo za zaposlenega mesečno subvencijo v višini do 400 €.**
- d. **Poenostavljen postopek za opravljanje dela na domu – začasno (do 6 mesecev) se upoštevajo le nujni, minimalni pogoji.**

- e. 50% povračilo nadomestila za delavce, ki zaradi varovanja otrok niso v delovnem procesu, in bolniški stalež, povzroččen zaradi epidemije (preventivna samoizolacija) v breme države.
- f. Nadomestilo stroškov dela za enoosebne družbe in samozaposlene zaradi zaprtja dejavnosti ali zmanjšane obsega poslovanja v višini od 20% do 80% plače, vendar ne več kot je najvišje denarno nadomestilo.

3. Ukrepi za zagon gospodarstva

- a. Priprava projektov za velike javne investicije z usmeritvijo, da jih izpeljejo domači izvajalci.
- b. Poseben program za modernizacijo javne infrastrukture (energetska prenova in obnova stavbnega fonda, podjetniško-industrijske cone ...).
- c. Program za poenostavitev v prostorskem urejanju, poslovanju in javnih naročilih.
- d. Oblikovanje javnih in zasebnih investicijskih skladov – vključujoč sredstva pokojninskih skladov – za zasebne in državne investicije (po norveškem in švicarskem vzoru).
- e. Stimulacije za zasebne investicije in poseben program za start-up podjetja.
- f. Program mladi raziskovalec in raziskovalni vavčer.
- g. Okrepitev skladov tveganega kapitala in drugih ukrepov na področju finančnega trga.
- h. Okrepitev olajšav za RR ter nove investicije.
- i. Močna in koordinirana PR kampanja za podporo ukrepom za preživetje in zagon gospodarstva
- j. Oblikovanje posebne strokovno/posvetovalne skupine pri vladi in/ali MGRT za področje gospodarskega razvoja, katere namen je, da kot vrhunski think-tank sooblikuje in podpre krizne in po-krizne razvojne projekte.

OBRAZLOŽITEV

Razmere v slovenskem gospodarstvu se dramatično zaostrojujejo. Ukrepi, ki so bili predlagani pred 14 dnevi, ne zadostujejo.

Po **anketi GZS**, ki je potekala med 17. in 20. marcem, bo večina, več kot 70% podjetij imela vsaj 30% manjše prihodke. Še posebej so zaskrbljena mikro in mala podjetja, kjer več kot polovica podjetij pričakuje preko 70% manjše prihodke. Več kot dve tretjini anketiranih podjetij ocenjuje, da bodo krizne razmere trajale med 3 do 6 mesecev. Podjetja nas tudi množično pozivajo, da dosežemo hitrejše sprejetje mnogo močnejših ukrepov, kot so bili do sedaj predlagani in sprejeti s strani Vlade Republike Slovenije.

Koronavirus je povzročil izjemne razmere, ki se morajo obravnavati kot izjemne. Glavni problem, ki ga bomo izkusili, je **likvidnostni krč**, zaradi katerega bo ogrožen obstoj številnih podjetij in delovni mest. Glede na dramatičen upad prihodkov je sedanja kriza neprimerno ostrejša od krize 2008, zato je treba zagotoviti enormne količine denarja, da podjetja ostanejo likvidna, da se ne

potrgajo poslovne vezi z dobavitelji in kupci ter da se ohrani sprejemljiva finančna disciplina. Brez izdatne podpore države podjetja ne bodo vzdržala razmer, v katerih so se mnogim prihodki (začasno) skoraj povsem ustavili.

Za sedanje razmere je treba na novo urediti tudi **delovno-pravne podlage**. Podjetja zaradi virusa oz. ukrepov, ki jih je predpisala država, ne morejo pridobivati prihodkov in s tem zagotavljati izpolnjevanja obveznosti iz pogodb o zaposlitvi, pri čemer izpada prihodkov ni zakrivil delodajalec, ampak so posledica spoštovanja predpisov države in skrbi za zdravje delavcev in državljanov. Zakon o delovnih razmerjih predvideva možnost, da delodajalec delavcu odredi čakanje na domu iz poslovnih razlogov; toda razmere, ko gre za čakanje na domu zaradi epidemije in nujnih ukrepov, ki jih zaradi varovanja javnega zdravja zahteva država, pa zakon ne ureja.

Sedanje izjemno stanje mora država reševati z izjemnimi ukrepi. Nepravično in v nasprotju z zakonom bi bilo, če bi posledice stanja, ki ga niso zakrivil v gospodarstvu, nosila podjetja (po ZDR plačevanje 80% plače delavcem za čas, ko ne delajo, ko delodajalec ne more ustvarjati prihodkov ali ko delodajalec krije odsotnost zaposlenih zaradi varovanja otrok ali samo-izolacije). Podjetja ne morejo prevzeti breme socialnih posledic, ki so jih povzročili virus in ukrepi države; še toliko bolj ne zato, ker so nekateri ukrepi, kot so prepoved prodaje v prodajalnah, prepoved neposrednih stikov, zbiranja..., povzročili, da podjetja ne morejo ustvarjati prihodkov, hkrati pa jim je še vedno naloženo plačevanje visokega deleža plač delavcem za čas, ko ne delajo. Brez ustreznih zakonodajnih sprememb bo to privedlo do skrajne nepravičnosti, nelikvidnosti, objektivne nemožnosti plačevanja plač in prispevkov ter do različnega položaja delavcev pri različnih podjetjih.

Ukrepi za preživetje po oceni GZS optimalno rešujejo tako problematiko likvidnostnega kot zaposlitvenega krča, hkrati pa je ponujajo tudi nabor ukrepov za dan potem – po zdravstveni krizi bo treba poskrbeti za **ponoven zagon gospodarstva**.

Skupen cilj je zagotovo, da se zdravstvena kriza ne razvleče v večletno gospodarsko in socialno krizo. Skrajno težek položaj, v katerem se je znašla večina slovenskih podjetij, je s sodelovanjem in več milijardami evrov mogoče preseči, ter tako ohraniti podjetja in delovna mesta.

Ukrepati je treba hitro.

mag. Sonja Šmuc
generalna direktorica

Boštjan Gorjup
predsednik GZS